

## FRONTUL ROMÂNESC ÎN VIZIUNEA MILITARĂ ȘI INFORMATIVĂ A IMPERIULUI OTOMAN (1914–1916)

**Rezumat:** Trupele Imperiului Otoman au ajuns pe teritoriul României în timpul Primului Război Mondial, frontul românesc reprezentând unul dintre principalele teatre de operațiuni europene la care au participat soldații sultanului. Autoritățile otomane au acordat o atenție deosebită României, încercând în repetate rânduri să o atragă într-o alianță militară. Trimiterea trupelor otomane pe frontul românesc în sprijinul Puterilor Centrale a fost negociată de ministrul de război Enver Pașa cu comandanții germani Erich von Falkenhayn și Paul von Hindenburg. Aceștia au exprimat puncte de vedere diferite cu privire la impactul pe care prezența militară otomană l-ar fi putut avea în România, în timp ce șeful Misiunii Militare Germane în Imperiul Otoman, Otto Liman von Sanders, a oferit o perspectivă mai nuanțată asupra necesității implicării trupelor otomane pe frontul românesc. Pe baza a două broșuri otomane de uz militar, publicate în perioada neutralității României și după intrarea acesteia în război, studiul analizează evaluările strategice otomane asupra frontului românesc, precum și mecanismele de culegere și valorificare a informațiilor utilizate de Constantinopol în raport cu România.

**Cuvinte-cheie:** Primul Război Mondial, Imperiul Otoman, România, informații militare, frontul românesc.

### Introducere

Primul Război Mondial a marcat istoria țărilor implicate la un nivel nemaîntâlnit în niciun conflict armat anterior. România și Imperiul Otoman s-au situat, însă, în tabere opuse în acest război. Deși ambele state au evoluat sub presiunea aceluiași eveniment global, s-au deplasat pe traiectorii istorice distincte: în final, idealul național s-a concretizat la București prin constituirea României Mari, în timp ce în zona Anatoliei Imperiul Otoman a cunoscut o transformare fundamentală, urmată de înființarea Republicii Turce.

Studiul de față se bazează în principal pe analiza a două broșuri otomane publicate în contextul Primului Război Mondial, considerate sursele principale ale cercetării. Acestea sunt completate de surse editate și de literatura de specialitate relevantă pentru problematica abordată. Cercetarea nu include consultarea documentelor de arhivă și nici analiza sistematică a presei contemporane evenimentelor, concluziile fiind formulate pe baza surselor publicate și a bibliografiei secundare disponibile.

Declanșarea ostilităților din vara anului 1914 a pus Înalta Poartă și Bucureștiul pe aceeași treaptă a atitudinii, cea a neutralității. În România s-a convocat Consiliul de Coroană pentru a hotărî poziția românilor în noul conflict. Au existat două opțiuni politice pentru București: intrarea imediată în război alături de Puterile Centrale, avându-i ca susținători pe regele Carol și liderul conservator Petre P. Carp, și păstrarea neutralității, sprijinită de restul de membri ai guvernului<sup>1</sup>. După ce șeful Partidului Conservator, Alexandru Marghiloman, a cerut citirea telegramelor privind neutralitatea Italiei, membrii consiliului s-au orientat spre aceeași soluție<sup>2</sup>. România nu a fost obligată să intervină în război prin tratatul din 1883, după cum au susținut

---

\* Andrei GRIGORAȘ: doctorand al Facultății de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; e-mail: [andrei.grigoras11@yahoo.com](mailto:andrei.grigoras11@yahoo.com)

<sup>1</sup> Keith Hitchins, *România. 1866-1947*, traducere din limba engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, Ediția a V-a, Editura Humanitas, București, 2017, pp. 294-295.

<sup>2</sup> Alexandru Marghiloman, *Note politice: 1897-1915*, Volumul 1, Paul Editions, București, 2023, pp. 138-141.

atunci unii oameni politici români: Austro-Ungaria a fost cea care a declanșat ostilitățile, fiind subliniată natura defensivă a alianței cu Viena<sup>3</sup>. Decizia Consiliului de Coroană a fost argumentată și de perspectiva pregătirii militare a regatului, România nu se afla într-o poziție favorabilă, aruncarea armatei române în război ar fi fost un dezastru<sup>4</sup>.

İttihat ve Terakki Cemiyet<sup>5</sup> – Comitetul Unității și Progresului (CUP) a reprezentat opoziția împotriva regimului hamidian, mai târziu fiind cunoscut și sub numele Partidul Junilor Turci. În viziunea junilor turci, succesul programului politic al CUP depindea de sprijinul unei Mari Puteri europene; în consecință, identificarea unui aliat capabil să asigure protecția Imperiului Otoman a devenit una dintre prioritățile fundamentale ale politicii externe otomane<sup>6</sup>. În contextul crizei generate de Primul Război Balcanic și al prevederilor Tratatului de la Londra din 1913, CUP și-a consolidat controlul asupra conducerii statului. Said Halim Pașa a fost numit Mare Vizir, iar Talat Bey și Enver Pașa au ocupat poziții-cheie în noul guvern, sporind influența organizației asupra procesului decizional<sup>7</sup>. În același timp, ministrul forțelor navale, Cemal Pașa, a devenit una dintre figurile dominante ale regimului, formând împreună cu Enver și Talat triumviratul care avea să domine viața politică a Imperiului Otoman în anii premergători și pe durata Primului Război Mondial<sup>8</sup>.

După criza din iulie, poziția lui Enver Pașa, ministrul de război al imperiului, a fost pentru intrarea Imperiului Otoman de partea Berlinului în război; lipsa însă sprijinul celorlalți membri ai cabinetului. Said Halim Pașa considera că imperiul trebuia să evite intervențiile străine, obiectivele Marelui Vizir, în cadrul conflictului european, nu se comparau cu cele ale ministrului său de război<sup>9</sup>. După războaiele balcanice, politica externă a Imperiului Otoman nu a fost gestionată printr-un minister de externe bine organizat, ci prin intermediul unei diplomații personale, exercitate de un cerc restrâns de membri ai conducerii statului. Această practică poate fi considerată una dintre cauzele slăbirii capacității imperiului de coordonare și gestionare a activității diplomatice. Mai mult, după izbucnirea ostilităților și până în luna septembrie 1914, niciun membru al guvernului otoman nu avea o imagine completă asupra situației externe care afecta imperiul<sup>10</sup>.

Pe 2 august 1914, în grădina casei de vară a ambasadorului german din Tarabaya, Talat Bey, Said Halim Pașa și Enver Pașa au semnat documentul secret ce lega Imperiul Otoman de Germania<sup>11</sup>. Conform prevederilor tratatului, Imperiul Otoman urma să intre în război doar în cazul în care Germania ar fi fost constrânsă de obligațiile asumate prin alianța cu Austro-Ungaria să participe la conflict. Având în vedere că tratatul otomano-german a fost semnat la o zi după ce Germania a declarat război Rusiei, implicarea în conflict a Constantinopolului nu era necesară, deoarece Berlinul nu fusese obligat să acționeze militar în baza

<sup>3</sup> Rudolf Dinu, *Diplomația Vechiului Regat, 1878-1914: Studii*, Ediția a II-a, adăugită, Editura Cartier, Chișinău, 2024, pp. 396-402.

<sup>4</sup> Petre Otu, *România în Primul Război Mondial: Neutralitatea 1914-1916*, Editura Litera, București, 2017, pp. 62-65.

<sup>5</sup> Marc David Baer, *Otomanii: hani, cezari și califi*, traducere din engleză de Monica Mărgărint, Editura Humanitas, București, 2023, p. 401.

<sup>6</sup> David Fromkin, *Pacea care a pus capăt păcii: căderea Imperiului Otoman și crearea Orientului Mijlociu modern*, traducere din limba engleză de Adriana Vulpe, Editura Litera, București, 2024, p. 56.

<sup>7</sup> John Freely, *Istanbul: Orașul imperial*, traducere din limba engleză de Ondine-Cristina Dascălița, Editura Trei, București, 2017, p. 243.

<sup>8</sup> Adrian-Bogdan Ceobanu, Silvana Rachieru, *Reconstituirea unei biografii: pe urmele atașatului militar al României la Constantinopol – Lucian Trantomir (1913-1916)*, în „Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași”, Tom LXV, 2019, p. 545.

<sup>9</sup> Douglas A. Howard, *O istorie a Imperiului Otoman*, traducere de Irina Vainovski-Mihai și Adina Avramescu, Editura Polirom, Iași, 2021, p. 361.

<sup>10</sup> Edward J. Erickson, *Ordered to die: a history of the Ottoman army in the first World War*, foreword by General Hüseyin Kıvrıkoğlu, Contributions in Military Studies, Number 201, Greenwood Press, Westport, 2001, pp. 30-31.

<sup>11</sup> Norman Stone, *Scurtă istorie a Turciei*, traducere din limba engleză de Delia Anghelescu, Editura Litera, București, 2021, p. 152.

tratatului său cu Viena. În final, otomanii au obținut ceea ce urmăreau: prin articolul 4 al tratatului, Germania se angaja să intervină pentru apărarea teritoriului Imperiului Otoman dacă acesta ar fi fost amenințat<sup>12</sup>.

Luna octombrie a marcat două evenimente majore ce au avut consecințe directe asupra cursului urmat de România și Imperiul Otoman în conflictul global. Pe 10 octombrie 1914 moare regele Carol, ceea ce a fost o nouă lovitură pentru Puterile Centrale, acesta reprezentând legătura pentru alinierea Bucureștiului la efortul de război al Berlinului și Vienei<sup>13</sup>. Legătură pe care și reprezentanții Antantei au perceput-o, fiind conștienți că regele reprezenta o piedică pentru alinierea României la efortul de război aliat<sup>14</sup>.

La 29 octombrie flota otomană, având în componența sa cuirasatele germane „Goeben” și „Breslau”, redenumite „Yavuz” și „Midilli”<sup>15</sup>, a atacat pozițiile rusești din Marea Neagră. Răspunsul Antantei nu a întârziat, țarul Nicolae al II-lea a emis un ultimatum Porții Otomane, după care a declarat război Imperiului Otoman pe 2 noiembrie 1914. Navele britanice au bombardat forturile otomane de pe Dardanele următoarea zi<sup>16</sup>. Oficial, Marea Britanie și Franța au declarat război Constantinopolului pe 5 noiembrie.

### Colectarea informațiilor din România

România a rămas în continuare în atenția Înaltei Porți și după intrarea oficială în război a imperiului. În perioada neutralității, Bucureștiul a fost menționat în tratatul secret dintre Bulgaria și Imperiul Otoman, semnat la începutul lunii august 1914, de către Talat Bey, ministrul de interne al imperiului, și prim-ministrul bulgar Vasil Radoslavov. Acordul includea o clauză privind România, cele două părți angajându-se să negocieze fie un tratat bilateral între Bulgaria și România, fie un acord otomano-bulgar comun pentru garantarea neutralității acesteia. Articolul V al înțelegerii stipula dorința ambelor părți de a evita un conflict direct cu Bucureștiul<sup>17</sup>.

Încercările de a atrage România într-o alianță s-au menținut până la intrarea în război a Constantinopolului. Poziția strategică a României, mai ales în ceea ce privește traficul de materiale de război și de resurse financiare provenite din Germania, a determinat Înalta Poartă să acorde un interes sporit activităților de la nord de Dunăre. Importanța României în efortul de război otoman se explică și prin accesul la resursele provenite din acest teritoriu, în special petrolul și grânele. După ce Bucureștiul a devenit un actor în conflict, numeroși cetățeni din teritoriile otomane au preferat ruta prin România pentru a fugi din calea războiului. La acestea se adaugă și populația armeană din teritoriile românești, care vedea în imperiu adevăratul adversar în acest război<sup>18</sup>.

Pentru a fi la curent cu intențiile românilor, serviciile de informații otomane au colectat un număr semnificativ de informații din mai multe domenii, în special din cele politic, militar și economic. Înalta Poartă a obținut aceste informații prin mai multe căi, prima fiind presa. Aceasta, mai ales în perioada neutralității României, abunda în propagandă provenită din ambele tabere implicate în conflict, ceea ce a dus la includerea, în rapoartele otomane, a unor informații eronate privind situația din teritoriile românești<sup>19</sup>.

Un rol semnificativ în obținerea de informații privind România l-au avut reprezentanții imperiului din cadrul misiunilor diplomatice. Rapoartele primite de Sublima Poartă în timpul Primului Război Mondial

<sup>12</sup> David Fromkin, *op. cit.*, pp. 67-68.

<sup>13</sup> Keith Hitchins, *op. cit.*, p. 295.

<sup>14</sup> Rudolf Dinu, *op. cit.*, p. 402.

<sup>15</sup> Patrick Kinross, *Istoria Imperiului Otoman: mărirea și decăderea imperiului turc*, traducere de Diana Morărașu, Editura Orizonturi, București, 2019, p. 509.

<sup>16</sup> David Fromkin, *op. cit.*, p. 83.

<sup>17</sup> Edward J. Erickson, *op. cit.*, p. 31.

<sup>18</sup> Mustafa Yeni, *Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İstihbarat Topluluğunun Romanya'daki Faaliyetleri*, în „Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi”, Vol. 14, nr. 1, 2025, pp. 291-292.

<sup>19</sup> *Ibidem*, pp. 312-313.

au provenit din mai multe direcții, între care ambasada din București, prin Safa Bey, consulatul general din Constanța, prin Enver Bey, precum și consulatul general din Galați, prin Hasan Haydar Bey, alături de alte reprezentanțe<sup>20</sup>.

Nu toate acțiunile de spionaj otoman au avut succes. De exemplu, în cazul căpitanului de infanterie Cemal Efendi, trimis în regiune de către Adjunctul Comandamentului Suprem în 1915 pentru a colecta informații, acesta a fost arestat de autoritățile române la Galați. După intervenția Ambasadei de la București, el a fost transferat în Bulgaria, fiind astfel compromis. Această situație constituie o dovadă importantă a colaborării dintre misiunile diplomatice otomane, autoritățile militare și serviciile de informații<sup>21</sup>.

Maiorul Kadri Bey și colonelul Celal Bey, atașați militari ai Imperiului Otoman la București<sup>22</sup>, au jucat un rol fundamental în colectarea informațiilor privind armata română și fortificațiile din regiune. Aceștia au contribuit, astfel, la elaborarea a două rapoarte referitoare la armata română: *Romanya Ordusu Hakkında Muhtasar Risale*<sup>23</sup> (Broșură sintetică despre Armata României) și *Harb-i Umûmîde Romanya Ordusuyla İstihkâmâtı*<sup>24</sup> (Armata României și fortificațiile sale în Marele Război).

În *Romanya Ordusu Hakkında Muhtasar Risale*, România este descrisă prin prisma nivelului populației, a cadrului geografic și a structurii confesionale. Sunt trecute în revistă aspectul și echiparea soldaților, precum și organizarea armatei în timp de pace și de război, cu accent asupra unităților disponibile. Documentul detaliază împărțirea în regimente și structura corpului ofițeresc, fiind precizată inclusiv situația financiară a acestora, cu menționarea soldelor și a pensiilor în funcție de grad. În final, raportul tratează structura comandamentului și a conducerii militare, precum și sistemul de fortificații și pozițiile întărite. În concluziile broșurii armata română este prezentată ca fiind superioară celorlalte armate balcanice din punct de vedere al organizării și disciplinei, fiind considerată pe deplin pregătită pentru război<sup>25</sup>.

*Harb-i Umûmîde Romanya Ordusuyla İstihkâmâtı* este semnificativ mai amplă și mai detaliată decât broșura anterioară, având un volum de peste două ori mai mare (77 de pagini). Documentul precizează clar poziția României în contextul geopolitic al perioadei și oferă o imagine actualizată a situației armatei române în octombrie 1916. Pe lângă prezentarea efectivelor și a organizării, raportul include informații privind pierderile suferite de trupele române până la acel moment al războiului, ceea ce îl plasează fără echivoc în registrul unei analize operaționale.

Raportul analizează, de asemenea, organizarea armatei române și caracteristicile sale, insistând asupra moralului trupelor, asupra impactului propagandei patriotice, disciplinei, nivelului de pregătire, corpului ofițeresc, sistemului de comandă și logisticii. Este subliniată în special tensiunea dintre un sistem de aprovizionare bine organizat în timp de pace și limitele infrastructurale ale României, care se fac resimțite acut în condiții de război<sup>26</sup>.

Este deosebit de utilă compararea celor două surse pentru înțelegerea naturii și funcției lor. Primul document, datat 1915, apare în perioada neutralității României, într-un context regional marcat de înfrângerea Serbiei și de pregătirile Imperiului Otoman pentru ofensiva de iarnă din Caucaz, inițiată sub conducerea lui Enver Pașa, ministrul de război otoman. Publicarea acestui material, destinat exclusiv uzului oficial, poate fi interpretată ca o anticipare strategică a intrării României în război, oferind ofițerilor otomani un tablou general al capacităților militare românești pe baza informațiilor disponibile la acel moment.

<sup>20</sup> *Ibidem*, pp. 307-308.

<sup>21</sup> *Ibidem*, p. 310.

<sup>22</sup> *Ibidem*, p. 308.

<sup>23</sup> *Romanya Ordusu Hakkında Muhtasar Risale*, Karârgâh-1 Umûmî İstihbârât Şubesi, Teşrîn-i sâni 1331.

<sup>24</sup> *Harb-i Umûmîde Romanya Ordusuyla İstihkâmâtı*, Karârgâh-1 Umûmî İstihbârât Şubesi, Teşrîn-i evvel 1332.

<sup>25</sup> *Romanya Ordusu Hakkında Muhtasar Risale*, p. 32.

<sup>26</sup> *Harb-i Umûmîde Romanya Ordusuyla İstihkâmâtı*, pp. 53-55.

Situația se modifică radical în cazul celui de-al doilea raport. Acesta este mult mai amplu și mai detaliat, fiind redactat după intrarea României în conflict și după primele pierderi suferite de armata română. Documentul identifică explicit vulnerabilitățile sistemului de fortificații și ale logisticii românești, subliniind expunerea la atacuri rapide, dependența de rețeaua feroviară și impactul pierderilor asupra moralului trupelor. Aceste elemente conferă raportului un caracter operațional pronunțat și un ton semnificativ diferit față de broșura anterioară, reflectând trecerea de la o fază de anticipare informativă la una de evaluare concretă a unui inamic activ.

### **Trimiterea trupelor otomane pe frontul românesc**

Intrarea României în război de partea Antantei, la 27 august 1916, a dus la ruperea relațiilor diplomatice cu Imperiul Otoman, care a declarat război Bucureștiului la 30 august<sup>27</sup>. Cele două state, aflate în tabere diferite, au recurs reciproc la impunerea de embargo-uri, domeniul comercial aflându-se în centrul acestor măsuri. De asemenea, pentru cetățenii aflați pe teritoriul inamicului, guvernele celor două state au adoptat o serie de măsuri excepționale<sup>28</sup>.

Ofensiva lui Brusilov a împins Austro-Ungaria în Galiția, iar România a început, la rândul său, să câștige teren în Transilvania. Situația a devenit critică pentru forțele austro-ungare, care, în acel moment, se apărau pe mai multe fronturi, în contextul intrării Italiei și României în conflict. În lumina acestor noi evoluții, Puterile Centrale s-au orientat spre sprijinul militar otoman pe fronturile europene<sup>29</sup>.

Prima mențiune privind trimiterea trupelor imperiului în Europa datează de la sfârșitul lunii noiembrie 1915, cu ocazia întâlnirii dintre șeful Statului Major german, Erich von Falkenhayn, și Enver Pașa, la Orșova. Motivația ministrului de război otoman a fost determinată de convingerea că războiul se va decide pe frontul european. În plus, în urma închiderii frontului de la Gallipoli, prin victoria categorică a Înaltei Porți, Enver Pașa dispunea de resurse umane pentru a întări fronturile aliaților din estul Europei<sup>30</sup>.

Erich von Falkenhayn s-a opus însă aducerii soldaților Sublimei Porți în Europa. El a considerat că trupele otomane aveau nevoie de odihnă, iar, în plus, transportul acestora reprezenta o problemă logistică pentru rețeaua feroviară, deja suprasolicitată de transportul de grâne și materiale de război. De asemenea, lipsurile din rândul soldaților din Anatolia, în ceea ce privește echipamentul militar, îmbrăcămintea și chiar nivelul de pregătire, l-au îngrijorat pe șeful Statului Major german. Cu toate acestea, decizia de la Orșova a constat în suspendarea trimerii trupelor, dar menținerea acestora în stare de pregătire<sup>31</sup>.

Situația s-a schimbat odată cu evenimentele din vara anului 1916. Puterile Centrale au apelat la trupele otomane pentru a întări frontul din Galiția. Cu ocazia întâlnirii de la Pleß cu mareșalul Paul von Hindenburg, comandantul suprem al armatelor germane din Est, Enver Pașa s-a deplasat pentru a inspecta trupele otomane aflate pe acest front. În cadrul acestei întâlniri, ministrul de război otoman i-a convins pe Paul von Hindenburg și pe adjunctul său, Erich Ludendorff, să sprijine planul de trimitere a unor trupe și pe fronturile românesc și macedonean. Decizia a fost influențată de performanțele bune ale soldaților otomani în luptele împotriva rușilor din Galiția<sup>32</sup>.

Un critic al acestor transferuri de trupe otomane a fost șeful Misiunii Militare germane, Otto Liman von Sanders, responsabil cu reformele și reorganizarea armatei otomane, în conformitate cu acordul militar

<sup>27</sup> Petre Otu, *op. cit.*, p. 136.

<sup>28</sup> Nurten Çetin, *Romanya'nın Birinci Dünya Savaşı'na Girişi ve Osmanlı Devleti'ne Etkileri*, în „Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi”, Vol. 9, nr. 42, 2016, p. 546.

<sup>29</sup> Osman Akandere, *Enver Paşa'nın Avrupa Cephelerine Türk Birliklerini Gönderme Kararına Alman Komutanlarının Yaklaşımları*, în „Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi”, nr. 67, 2020, pp. 3-4.

<sup>30</sup> *Ibidem*, p. 5.

<sup>31</sup> *Ibidem*, pp. 5-7.

<sup>32</sup> *Ibidem*, pp. 9-12.

dintre Germania și Imperiul Otoman. Acesta a considerat că singurul front european pe care putea fi justificată prezența soldaților imperiului era cel românesc, întrucât trimiterea acestora ar fi eliminat necesitatea menținerii unor forțe otomane în Tracia pentru apărarea flancului vestic. Concluzia lui von Sanders a fost că soldații otomani, căliți în apărarea strâmtorilor, nu erau utilizați la potențialul lor real pe fronturile din Galiția și Macedonia, fiind mai necesari pentru apărarea teritoriilor Imperiului Otoman<sup>33</sup>.

În final, pe frontul românesc au ajuns unitățile Corpului 6 otoman, format din diviziile 15 și 25, la care s-a adăugat ulterior și Divizia 26. Unitățile otomane au fost implicate în luptele de la Turtucaia și Silistra. Diviziile 15 și 26 au participat apoi la operațiunile desfășurate în direcția Bucureștiului și în zona râului Siret. Corpul 6 a înregistrat pierderi de aproape jumătate din efectiv: din aproximativ 27.000 de soldați, 11.604 au fost scoși din luptă, dintre care 1.824 morți, 7.622 răniți și 2.007 dispăruți<sup>34</sup>.

### Concluzii

Imperiul Otoman a acordat o atenție deosebită României înainte de izbucnirea Primului Război Mondial, considerând Vechiul Regat drept cel mai accesibil aliat din Balcani în urma războaielor din regiune. În perioada comună a neutralității celor două state, Constantinopolul a continuat încercările de a atrage Bucureștiul într-o alianță militară. Intrarea în conflict și campania de la Gallipoli au evidențiat și mai clar poziția strategică a României în planurile și eforturile de război ale imperiului. Transporturile de muniții, cereale și alte echipamente din Germania erau esențiale pentru menținerea Înaltei Porți în război, în special prin apărarea Strâmtorilor.

Aparatul de spionaj otoman a depus eforturi considerabile pentru a fi la curent cu situația din teritoriile românești. Numărul semnificativ al rapoartelor provenite de la diverși reprezentanți ai Sublimei Porți a contribuit la elaborarea a două broșuri referitoare la armata română și fortificațiile țării. Acestea au fost esențiale pentru pregătirea trupelor destinate noului front și pentru facilitarea colaborării cu aliații.

Enver Pașa a fost convins că războiul se va decide în Europa, motiv pentru care a insistat asupra planurilor de trimitere a trupelor otomane pe fronturile europene, în pofida rezervelor exprimate de o parte a conducerii germane și otomane, care considerau această dispersare a forțelor o greșeală, având în vedere situația de pe fronturile interne ale Imperiului Otoman. Totuși, așa cum a subliniat și Otto Liman von Sanders, frontul românesc a rămas singurul front european pe care prezența soldaților otomani putea fi justificată. Acest fapt demonstrează nu doar importanța acestui front în planurile Imperiului Otoman, ci și valoarea sa strategică pentru armata otomană în apărarea propriilor frontiere.

---

<sup>33</sup> *Ibidem*, pp. 12-15.

<sup>34</sup> Güzin Çaykiran, *Romanya Cephesinde Osmanlı 6'ncı Kolordusu'nun Harp Sahası / The Battlefield of the Ottoman 6th Corps on the Romanian Front*, în „Harp Tarihi Dergisi”, Sayı 9, 2024, pp. 105-106.

### THE ROMANIAN FRONT IN THE OTTOMAN EMPIRE'S MILITARY AND INTELLIGENCE PERSPECTIVE (1914–1916)

**Abstract:** *Ottoman troops reached Romanian territory during the First World War, the Romanian Front representing one of the principal European theatres of operations in which the Sultan's soldiers took part. The Ottoman authorities paid particular attention to Romania, making repeated efforts to draw the country into a military alliance. The deployment of Ottoman troops to the Romanian Front in support of the Central Powers was negotiated by the Minister of War, Enver Pasha, with German commanders Erich von Falkenhayn and Paul von Hindenburg. These military leaders expressed differing views regarding the impact that an Ottoman military presence might have in Romania, while the head of the German Military Mission in the Ottoman Empire, Otto Liman von Sanders, offered a more nuanced assessment of the necessity of Ottoman involvement on the Romanian Front. Drawing on two Ottoman military pamphlets published during Romania's neutrality and after its entry into the war, this study examines Ottoman strategic assessments of the Romanian Front, as well as the mechanisms of intelligence gathering and information utilization employed by Constantinople in relation to Romania.*

**Keywords:** *First World War, Ottoman Empire, Romania, military intelligence, Romanian Front.*